

Espècies endèmiques i singulars d'invertebrats del PN de l'arxipèlag de Cabrera

Guillem X. Pons

Departament de Geografia, UIB

Els invertebrats terrestres són un grup d'espècies poc conegut, poc estudiat, però amb una importància dins el conjunt de la biodiversitat del Parc. La quantitat d'espècies invertebrades és enorme en relació amb la resta de grups de vertebrats però el seu pes dins les llistes d'espècies amenaçades o dins els catàlegs d'espècies protegides no guarda la mateixa proporció a causa de l'elevat grau de desconeixement.

De tots els treballs històrics que s'han fet de la fauna terrestre invertebrada de Cabrera, destaquen els d'en Francesc Español sobre tenebrionids. A partir de la declaració del Parc Nacional, una fita importantíssima fou l'edició, a l'any 1993, de la primera Monografia sobre la Història Natural de l'Arxipèlag de Cabrera, que recopilava una sèrie de treballs previs amb fins a 13 capítols dedicats a diferents grups d'invertebrats.

Una de les espècies que recull la monografia és l'helmit *Spauligodon cabrerae*, que parasita sargantanes endèmiques de l'entorn balear amb una prevalença important. De caragols hi ha presència a l'arxipèlag de 6 espècies endèmiques baleàriques: *Oxychilus lentiformis*, *Xerocrassa newka*, *Xerocrassa homeyeri ponsi*, *Iberellus companyonii*, *Limax majoricensis* i *Tudorella ferruginea*. Dels aràcnids n'hi ha 10 espècies endèmiques baleàriques citades, algunes d'elles relativament abundants com pugui ser *Eratigena balearica*. Dins aquest grup també s'inclouen l'escorpí *Euscorpius balearicus* o els opilions *Scotolemon krausi* i *Trogulus balearicus*. Fruit d'aquestes investigacions també es varen descriure dues espècies de pseudoescorpins del gènere *Chtonius*.

Quant als crustacis, hi trobam 10 espècies, algunes ben conegudes com les someretes terrestres, però d'altres més específiques d'ambients anquihalins dins coves, rics en estigofauna com *Burrimysis palmeri*, *Tethysbaena scabra* o *Psammogammarus burri*, l'estudi de les quals va rebre un gran impuls a les Balears a la dècada dels anys 90. Però sense dubte el grup més abundant és el dels coleòpters, amb 13 espècies endèmiques baleàriques citades a Cabrera, algunes d'elles abundants al Parc, com pugui ser *Alphasida depressa*. Dins els escarabats, els tenebrionids són el grup amb major presència d'endemismes. En relació amb els lepidòpters, que tenen una distribució generalment més àmplia, també se n'han citat taxons com *Dendrolimus pini* subsp. *schultzeana* o *Gonepteryx cleopatra* subsp.

VI Jornada de Recerca del Parc Nacional de Cabrera (2023)

balearica, amb un tractament taxonòmic encara discutit.

Si comparem la taxa d'endemicitat amb territoris insulars de major extensió, com pugui ser Menorca, les dades de Cabrera ens donen una ràtio de 3,46 espècies endèmiques baleàriques/km², una xifra comparativament elevada (0,17 a Menorca).

Aquests treballs posen de manifest la necessitat de prioritzar el bon estat de conservació dels endemismes, especialment els exclusius, i els taxons que tenen una àrea de distribució més reduïda, així com dels hàbitats que ocupen. Per altra banda, és cabdal incrementar el nivell de coneixement de la biodiversitat d'invertebrats i del paper que tenen aquests sobre el funcionament dels ecosistemes.